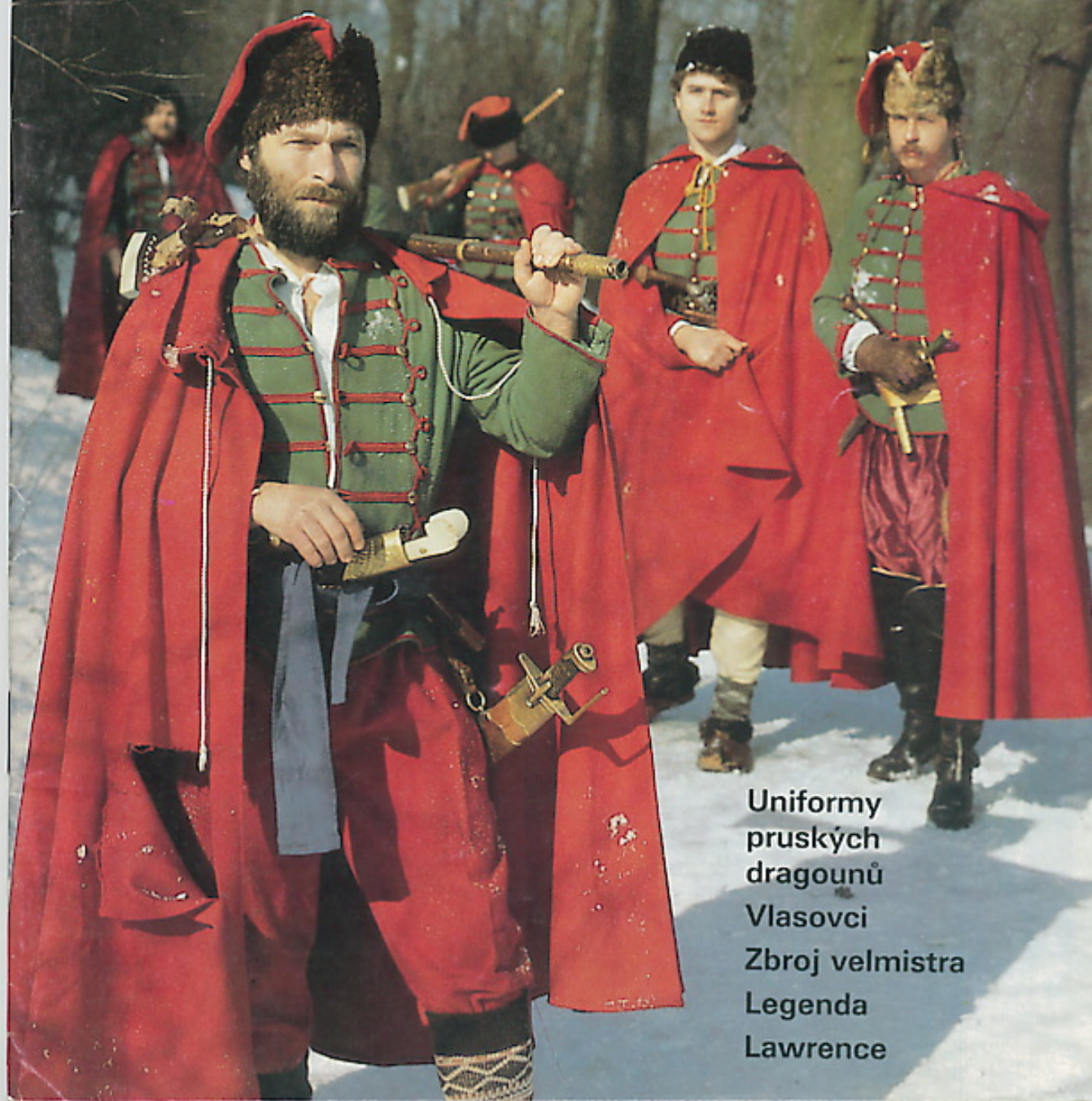

1 Militaria

ROČNÍK 1
ČERVEN '91

VOJENSKO-HISTORICKÁ
REVUE

29 Kčs DM 6 \$ 4 £ 2

Uniformy
pruských
dragounů
Vlasovci
Zbroj velmistra
Legenda
Lawrence

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST VOJENSKÉ HISTORIE

Národy obou našich federativních republik prošly ve své historii celou řadou ozbrojených střetnutí, takže stěží se najde rodina, v níž by se nedělovali z rodného alba předkové v uniformách nejrůznějších armád a nevzpomínali na dávno minulé doby. Benevolentní zbrojní zákon bývalé c. k. monarchie i Československé republiky umožnily držet celou řadu zbraní, používaných kdysi na evropských i zámořských bojištích. Dokonce v době nebláhného protektorátu byly zachovány celé sbírky zbraní, kdy u zadovek (i moderních opakovacích) postávalo znehodnocení formou provrtání nábojové komory a zbraň přestala být zbraní ve smyslu zákona. Padesát a později léta prošla nejen hromadným ničením depozitů zámek (odsouzených k přeměně na kasárny, skladiště aj.), ale i zabavováním sbírek, kdy sběratelé byli za držení historických zbraní (které nezabavilo v době protektorátu ani gestapo) posíláni na několik let do vězení...

V rámci likvidace všeho, co by připomínalo dobu před komunistickým převratem v r. 1948, se stala i vojenská historie nežádoucím tématem.

Teprve v roce 1967 byl pod hlavičkou Svazarmu založen v Praze první Klub vojenské historie, tehdy s celostátní působností a masovou účastí. Dělal se na řadu sekcí, mimo jiné také na sekci prvního a druhého odboje. Normalizační vlna smetla ovšem i tuto ojedinělou organizaci. Na milost byli tehdejší vojensko-byrokratickým vedením Svazarmu vzati pouze střelci z předovek. Bývalá „letecká“ sekce stála pak u zrodu expozice letectví a kosmonautiky Vojenského muzea ve Kbělicích. Ostatním zájemcům o vojenskou historii zůstala pouze možnost se občas sejít na neznámých bojištích naší vlasti, u Kolína, Hradce Králové a Slavkova. Ti neaktivnější byli v těchto dnech sledováni bdělým okem videokamer a fotopušk státních orgánů.

V únoru 1990 se sešla v Ostravě skupina 45 vedoucích a členů výborů dosavadních Klubů vojenské historie. Během celodenního jednání se sjednotili na společném stanovisku k zákonu o zbraních a schválili myšlenku založit celostátní společnost, sjednocující zájemce o vojenskou historii. Byl položen základ stanov a sestaven přípravný výbor. V srpnu již byla Československá společnost vojenské historie registrována MV ČR, sídlem sekretariátu na rok 1991 a 1992 byla zvolena Ostrava. V září 1990 byla ČSVH přijata do Evropské unie uniformovaných občanských a střeleckých sborů po boku jiných evropských společností z dvanácti zemí. Prezidentem ČSVH se stal dr. Vladimír Dolník z VHM v Praze.

Členem ČSVH se může stát občan ČSFR po dovršení 15 let. Členství je vázáno na práci v pobočce. Kde douhá pobočka není, stačí pět zájemců k tomu, aby ji založili. Členství zaji-

tuje informovanost o akcích v ČSFR, pomoc při organizaci akcí ve vlastním regionu, poradenskou a konzultační činnost v oblasti legislativy, historie aj.

Vstupem ČSVH do Evropské unie je zajištěna pro členy řada výhod při účasti na akcích v zahraničí (bezplatné ubytování, písemné informace, zlevněná doprava aj.). Z deklarace Evropské unie vybíráme:

- V Unii se shromažďují občané, občanské skupiny v historických uniformách se zbraněmi z historie svého regionu.
- Unie sdružuje občany států Evropy dříve nepřátelských, aby demonstrovali živou vojenskou historii a dokumentovali nesmyslnost a hrůznost válek.
- Unie uznává za historickou každou uniformu nošenou do roku 1900 (ČSVH tento rok posouvá).
- Unie nemá žádné politické zájmy, hlásí se ke svobodě vyznání, politických názorů.

Členy Prezidia Evropské unie jsou i členové Prezidia ČSVH, a ČSVH patří spolu s Rakouskem, Maďarskem, Německem a Polskem do regionu Střední Evropy. Jednotlivé pobočky nejsou ve své aktivitě nijak omežovány, pouze při koordinaci a realizaci společných akcí je Prezidiem ČSVH vyžadována pomoc při plnění úkolů.

Na několika místech ČSFR již vznikly i uniformované jednotky (na základě dějin regionu, kde pobočka ČSVH pracuje) které, stejně jako jiné v Evropě, připomínají svým společenstvím historii.

Nelze se však dívat jen na čisté vojenské jednotky. Vždyť každé větší město mělo svůj vlastní střelecký sbor, v němž byli hlavně tehdejší záložníci a měšťanská garda. V zemích našich západních sousedů již přišli na to, že lze spojit zajímavou sbírku z předovek s kroužkem starých uniforem, o nichž vydá svědectví archiv a snad i depozit místního muzea, a lze tak navázat na tradice přežité světovými válkami. Ve Vídni se Střelecký sbor *Deutschemilitär*

účastní všech oslav památných výročí města, v Salzburku byl založen Dragounský pluk č. 3, který má své eskadrony ve Vídni, Salzburku a v Kolíně v ČR.

Podíváme-li se do vzdálenější minulosti, své místo v řadách ČSVH našla i skupina Moravští střelci z Ostravy, která zdá se předvádí typy žoldnéřů z poloviny 15. století a doplňuje tak mnohá vystoupení šermířů ukázkami střelby z palných zbraní. Protože členy ČSVH jsou především sběratelé militárií, předložilo Prezidium ČSVH svůj návrh nového zbrojního zákona. V současné době byla v Praze ustavena skupina expertů v oblasti zbraní, v níž je i zástupce ČSVH, která připravuje návrh nového zbrojního zákona k projednání na FMV. Naše společnost požaduje:

- zajištění možnosti vydávání hromadných zbrojních průkazů (na vojenské zbraně), jako tomu bylo u SVAZARMU – nyní pro pobočky ČSVH;
- uzákonit držení zbraní pro sběratele (bez znehodnocení) na Zbrojní listy, tzn. pouze zbraň držet, střelát na střelnici, ale ne nosit;
- stanovit rok 1895–1900 (dle typu zbraně) jako mezník pro rozdělení zbraní na historické a na ty, které vyžadují povolení;
- umožnit amnestii při dobrovolném odevzdání zbraní držené bez povolení, a je-li držitel bezúhonný, vystavit mu zbrojní list;
- přehodnocení předpisů o znehodnocování zbraní.

Co říká závěrem? Časopis *Militaria*, který dnes poprvé držíte v ruce, je také časopisem ČSVH. V každém čísle se budete setkávat se zprávami z akcí, s informacemi z jednotlivých poboček i ze zasedání „Prezidia“. Budeme rádi, když Vás tento článek přimutí se zamyslet – jste-li fandové vojenské historie – jak svou zálibu rozvinout, poznat nové přátele, přispět k tomu, aby ČSVH získala své místo ve společnosti a vyjádřit se k zásadním otázkám, které ČSVH pro sběratele zbraní chce prosadit.

Členové ostravského KVH v uniformách rakouských granátníků při jubileu 200letého výročí úmrtí generála Laudona. Foto: Muzem Jihlín
Members of Ostrava's Military History Club in Austrian grenadiers uniforms during 200 Anniversary of general Laudon's decease

Adresa sekretariátu:

ČSVH – Box 311, 701 00 Ostrava 1

Zájemci o členství nechtě napíši na sekretariát, obdrží přihlášku a adresu nejbližší pobočky ČSVH. Není-li pobočka v místě, sekretariát zpracuje návrh na založení nové pobočky, bude-li v příslušném městě (okresu) minimálně 5 zájemců.

Poplatky činí 50 Kčs/rok/osobu (totiž za celý klub ročně) – tzn. 50 Kčs/člena a celkově 50 Kčs za klub. Chce-li uniformovaná jednotka přihlášená do ČSVH vstoupit do Evropské unie, jsou náklady do pokladny Unie tyto:

pětiletá jednotka 150 Kčs/rok desítilétná jednotka 78 Kčs/rok nad dvacet osob 50 Kčs/rok

THE CZECHOSLOVAK SOCIETY FOR MILITARY HISTORY

The Society came into being in 1990 as an organization unifying collectors of weapons, amateur and professional historians and the newly forming uniformed units which intend to continue the tradition of shooting civic corps and the traditional regiments of the former Central European armies. The Czechoslovak Society for Military History is the member of the Union of the European Uniformed Citizen- and Rifle Corps and it takes an active part in the cultural activities in Czechoslovakia. The article offers the basic information about individual activities of the Society in 1990.

KALENDRÁŘ NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH AKCÍ V R. 1991

Měsíc:	ČSFR:	EVROPA:
červen	Hr. Králové – výjizdka 3. Eskadrona dragounského pluku č. 3	Londýn – Hyde Park světové setkání vojenských historických jednotek, 2. víkend 14.–16. oslavy 100 let zalo- žení Arsenálu – Wien
červenec	4.–7. vzpomínkové slavnos- ti 125. výročí bitvy u Hra- dce Králové. Trasa Trut- nov–Chlum–H. Králové– Josefov	Haslach – Rakousko 760 let měšťanské gardy – oslavy a přehlídka
srpen		24.–25. Kijev – mezinárod- ní husarské setkání 30.–31. Borodino – vzpo- mínková oslava výročí bit- vy 1812
září	exkurze na bojišti u Chlumce z r. 1813 – pří- prava setkání v r. 1992	podzimní manévry husar- ského pluku č. 9 ve Ve- sopřemě v Maďarsku 700 let založení Řídu – Rakousko – Traditions Reg. 81
říjen	vojenská „Steeplechase“ Pardubice, 3. Eskadrona dragounského pluku č. 3	11.–13. setkání na bojišti u Lipska 1813
listopad	29.–30. setkání na bojišti u Slavkova	zasedání Evropské unie

Tento program bude doplněn v dalším čísle dle informací z jednotlivých poboček.

SHŠ REX

„Dým z husitských ohňů dávno rozvál vítr a na český trůn zasedl Jiří z Poděbrad. Roku 1468 obsadil Moravu svým vojskem uherský král Matyáš a s pomocí brněnských katolíků oblehl Špilberk. Mezi oblehate-
li, kterým velel Blažej Podmanický, byly i zbytky vojska Bratříků, které se po porážce uherským vojskem 29. ledna 1467 u Kostolan přidaly na jeho stranu. ... Jan Rohlík a Jiří Tala jsou osoby vymyšlené, jejich osu-
dy však mohou být podobné desítkám jiných.“ Těmito slovy uváděl di-
váky do děje pořadu Poslední den letáček skupiny REX. Byla to jedna z
série úspěšných inscenací tohoto pozoruhodného brněnského souboru.

Vystoupení skupiny historického šermu REX z Brna jsem poprvé vi-
děl 10. srpna 1985 v areálu moravského hradu Helfštýn. Tehdy předve-
dli pořad, jehož součástí byl souboj rytíře Šumbery, historicky dolože-
ný, ale v pojetí skupiny samozřejmě stylizovaný. Podruhé jsem měl tu
čest setkat se se skupinou o rok později na téže místě během příprav
na bojovou hru pro účastníky masového pořadu Helfštýnská klání aneb
hradu dohýván. V noci před akcí měla proběhnout několikahodinová
„generálka“, ve které poprvé (a patrně naposled) u nás bylo inscenová-
no dohývání hradu nikoliv jako představení, ale jako bojová hra pro
potěšení všech účinkujících v zítřejším pořadu. Když jsem se chvíli po
soumraku ubíral do hradu zaujmout své místo obránce hradního palá-
ce, všiml jsem si jedné členky skupiny REX, která seděla u polního stol-
ku a při světle svíčky pečlivě vytvářela svůj make-up. U vědomí, že hra
proběhne jen za svitu loví, tedy téměř v naprosté tmě, stanul jsem
v úžasu nad pečlivostí přípravy, která neponěkudá nic náhodě. Od té
doby chovám ke skupině REX hlubokou úctu a její členy považuji za
profesionály.

Skupina byla založena v roce 1978, ale její počátky sahají ještě o ně-
jaké dva tři roky dříve. Tak jak to u podobných souborů bývá, prošlo je-
jími řadami několik desítek vyznavačů historického šermu; čas i okol-
nosti i zde splývaly svou funkci nemiloudného síta. Měnil se počet čle-
nů, názory na programové zaměření, i podmínky práce. Všichni víme,
že u nás je skupin historického šermu jako hub po děti, a že ve vel-
kých městech si jich konkuruje vždy několik. Dnes lze s větší pochybo-
vat o tom, že „Rexové“ si v brněnské konkurenci uhájili první místo.
Jedním ze sympatických rysů skupiny je to, že konkurenční boj neřešili
„hlášením“ skupiny (ačkoli i oni mají své odpadlíky), ale naopak se
spojili s jinou úspěšnou skupinou. Několikaletou spoluprací se SHŠ He-
rold završili spojením v roce 1988.

Ve srovnání s jinými skupinami a vzhledem ke popsanému vývoji je

zajímavé, že mezi dnešními asi patnácti členy skupiny jsou dosud tři
členové zakládající. Především je to nestárnoucí vedoucí Jiří Andryšek
a dále Radim Duřek, autor několika posledních scénářů. Jistě příznivou
okolností vývoje skupiny byla její dobrá spolupráce s Moravským mu-
zeem, především s jeho bývalým ředitelem, dr. Dušanem Uhlířem.
„Rexové“ měli možnost nejenom vystupovat v romantickém prostředí
brněnského hradu, na jedné z jeho bývalých bašt, ale měli i v hradu i své
útočiště, místo pro klubovnu, sklad a dílnu. Dnes obývají prostory, ve
kterých je dostatek místa i na trénink, a to o takové rozloze, že je snad
v zájmu zamezení fekvivosti nebudu ani popisovat. Je nutno přiznat
„Rexům“ to, že se o své prostory vždy nezištně dělili s jinými spolupa-
rovníky, a že své výjimečné existenční podmínky vždy dokázali využít
k prospěchu ostatních skupin, ať již to bylo pořádáním šermířských sraz-
ků, potlachů, jamboree či společných vystoupení (nazvěte to jak chce-
te), anebo spoluúčasti na organizování každoročních vzpomínkových
slavností v den výročí slavkovské bitvy. To souvisí s jiným charakteris-
tickým rysem práce skupiny – našli tu správnou cestu, jak být jedineč-
ní, a to důrazem na regionální tradici. Všechny jejich pořady byly inspi-
rovány příběhy z minulosti Brna či blízkého okolí. V úvodu citovaný
program Poslední den je jedním z dokladů – inspiroval se událostmi
vrcholného středověku, obležením Špilberku Matyášovými vojsky,
vhodně využitým ve smyšleném příběhu. Zvolené období umožnilo
skupině Rex předvést své repliky středověkých zbrojí a zbraní a upo-
tlat dovednosti ve zvládnutí dobových bojových praktik. Vlastně také řada
členů skupiny byla pravidelnými frekventy šermířské školy, která
po dva ročníky probíhala na severu Čech pod patronací a vedením
dalších šermířských naděnců. Na vystoupení skupiny je rok od roku vidět
rostoucí fortel nejenom v oblasti výstroje a ovládnutí platnéřského
a mečířského řemesla, ale i co se týče poznání šermířského stylu té kte-
ré doby.

Svědčil o tom již jejich v pořadí druhý program Zrcadlo času (ten
první byl průřezem brněnských příběhů od 10. do 19. století, jmenoval
se Brunen, a určil směr dramaturgie skupiny). Zrcadlo času byla kom-
pozice tří příběhů z různých dob, spojených „geniem loci“, to je kul-
sou Brna a okolí. Úvodní část byla umístěna do času Přemysla Otáka-
ra II; byla to epizoda po nešťastné bitvě „krále železného a zlatého“
u Suchých Krut. Prostřední epizoda byla inspirována obranou Brna
proti švédským útokům na konci třicetileté války. Závěrečná část byla
komponována jako okolnosti a průběh souboje dvou důstojníků v pře-
večer bitvy u Slavkova. S tímto pořadem měli „Rexové“ dosud největší
úspěchy. Jeho výhodou bylo i to, že jednotlivé příběhy bylo možné in-
scenovat samostatně.

V práci skupiny tak lze pozorovat nejenom soustavné zlepšování vý-
razových prostředků, ale i promyšlenou dramaturgii a cílenou propa-
gandu moravské metropole. Hle, návod k úspěchu pro ostatní skupiny!
Skupina byla díky svým kvalitám vítaným spoluúčastníkem inscenací
různých „bitev“, ať již helfštýnských, fryštejnských či jiných. Porážku
se objevila i v některých televizních inscenacích, ale tak jako jiné špi-
kové skupiny nemá v TV či ve filmu příliš šanci – účast při těchto po-
dnicích není podmíněna ani tak kvalitou, jako spíše protekcí a monopole-
m. To však je jiná kapitola.

Určitou překážkou v práci každé skupiny historického šermu může
být odpor manželek a přítelkyň šermířů k jejich časové zaneprázdněno-
sti. Tak jako jiné skupiny, také „Rexové“ tuto svízalé řešení a řešení zapo-
jováním něčeho pohlaví do svých vystoupení. I zde jsou o něco nápadi-
tější než ostatní, protože se nespokojí pouze s napsáním ženských rolí
do svých inscenací, ale zapojují taneční vložky jako samostatné party.
Tak je tomu i v jejich prozatím posledním programu, nazvaném vivat
pandur. Upřímně řečeno, bylo jen otázkou času, kdy se postava barona
Trencka, legendárního velitele pandurů pohřbeného v kryptě brněnského
kapucinského kostela, stane předmětem pozornosti skupiny. Epizo-
da z jeho života posloužila „Rexům“ k vytvoření příběhu, ve kterém
využili nejenom navýšost dobrodružného příběhu, ale také efektlním
uniforem a kostýmy 18. století – opět jedno novum, na které dosud ne-
přišla (či si netroufla) jiná skupina. Nezbyvá, než skupině REX popřít
takovou invenci a šťastnou ruku i do budoucna.

-lk-

GROUP OF HISTORICAL FENCING REX

There exist several groups of historical fencing in Czechoslovakia, REX being
one of the most distinguished among them. It was founded in 1978 and two of its
original founders are still active members – Jiří Andryšek as the leader of the group
and Radim Duřek as a group's screen-writer. The group is characterised by its pro-
grammes based on regional tradition. All plots of its programmes were inspired by
the history of group's native city of Brno and its nearby surroundings. Most recent-
ly programme depicts fate of the legendary commander of the Austrian pandours,
Baron Trenck, who died in Brno's garrison prison in 1749.

The group is excellent not only in classical fencing but also in making replicas of
various style arms, armour, uniforms and costumes. Group performances are on
during summer season in Brno's castle Špilberk every weekend.

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST VOJENSKÉ HISTORIE

Národy obou našich federativních republik protly ve své historii celou řadou ozbrojených střetnutí, takže stěží se najde rodina, v níž by se nechtěly z rodinného alba předkové v uniformách nejrozličnějších armád a nevzpomínali na dávno minulé doby. Benevolentní zbrojní zákon bývalé c. k. monarchie i Československé republiky umožnily držet celou řadu zbraní, používaných kdysi na evropských i zámořských bojištích. Dokonce v době nebláhného protektorátu byly zachovány celé sbírky zbraní, kdy u zadovců (i moderních opakovacích) postačilo znehodnocení formou provrtání nábojové komory a zbraň přestala být zbraní ve smyslu zákona. Padesátá a pozdější léta prošla nejen hromadným ničením depozitářů zámků (odsouzených k přeměně na kasárny, skladiště aj.), ale i zabavováním sbírek, kdy sběratelé byli za držení historických zbraní (které nezabavilo v době protektorátu ani gestapo) posíláni na několik let do vězení...

V rámci likvidace všeho, co by připomínalo dobu před komunistickým převratem v r. 1948, se stala i vojenská historie nežádoucím tématem.

Teprve v roce 1967 byl pod hlavičkou Svazarmu založen v Praze první Klub vojenské historie, tehdy s celostátní působností a masovou účastí. Dělal se na řadu sekcí, mimo jiné také na sekci prvního a druhého odboje. Normalizační vlna smetla ovšem i tuto ojedinelou organizaci. Na milost byli tehdejší vojensko-byrokratickým vedením Svazarmu vzati pouze střelci z předovců. Bývalá „letecká“ sekce stála pak u zrodu expozice letectví a kosmonautiky Vojenského muzea ve Kbělcích. Ostatním zájemcům o vojenskou historii zůstala pouze možnost se občas sejít na neznámých bojištích naší vlasti, u Kolína, Hradce Králové a Slavkova. Ti neaktivnější byli v těchto dnech sledováni bdělým okem videokamer a fotopušk státních orgánů.

V únoru 1990 se sešla v Ostravě skupina 45 vedoucích a členů výborů dosavadních Klubů vojenské historie. Během celodenního jednání se sjednotili na společném stanovisku k zákonu o zbraních a schválili myšlenku založit celostátní společnost, sjednocující zájemce o vojenskou historii. Byl položen základ stanov a sestaven přípravný výbor. V srpnu již byla Československá společnost vojenské historie registrována MV ČR, sídlem sekretariátu na rok 1991 a 1992 byla zvolena Ostrava. V září 1990 byla ČSVH přijata do Evropské unie uniformovaných občanských a střeleckých sborů po boku jiných evropských společností z dvanácti zemí. Prezidentem ČSVH se stal dr. Vladimír Dolník z VHM v Praze.

Členem ČSVH se může stát občan ČSFR po dověření 15 let. Členství je vázáno na práci v pobočce. Kde dosud pobočka není, stačí pět zájemců k tomu, aby ji založili. Členství zajišťuje

informovanost o akcích v ČSFR, pomoc při organizaci akcí ve vlastním regionu, poradenskou a konzultační činnost v oblasti legislativy, historie aj.

Vstupem ČSVH do Evropské unie je zajištěna pro členy řada výhod při účasti na akcích v zahraničí (bezplatné ubytování, písemné informace, zlevněná doprava aj.). Z deklarace Evropské unie vybíráme:

- V Unii se shromažďují občané, občanské skupiny v historických uniformách se zbraněmi z historie svého regionu.
- Unie sdružuje občany států Evropy dříve nepřátelských, aby demonstrovali živou vojenskou historii a dokumentovali nesmyslnost a hrůznost válek.
- Unie uznává za historickou každou uniformu nolenou do roku 1900 (ČSVH tento rok posouvá).
- Unie nemá žádné politické zájmy, hlásí se ke svobodě vyznání, politických názorů.

Členy Prezidia Evropské unie jsou i členové Prezidia ČSVH, a ČSVH patří spolu s Rakouskem, Maďarskem, Německem a Polskem do regionu Střední Evropy. Jednotlivé pobočky nejsou ve své aktivitě nijak omezeny, pouze při koordinaci a realizaci společných akcí je Prezidiem ČSVH vyžadována pomoc při plnění úkolů.

Na několika místech ČSFR již vznikly i uniformované jednotky (na základě dějin regionu, kde pobočka ČSVH pracuje) které, stejně jako jinde v Evropě, připomínají svým společenstvím historii.

Nelze se však dívat jen na čistě vojenské jednotky. Vždyť každé větší město mělo svůj vlastní střelecký sbor, v němž byli hlavně tehdejší záložníci a měšťanská garda. V zemích našich západních sousedů již přišli na to, že lze spojit zajímavou střelbu z předovců s kouzlem starých uniforem, o nichž vydá svědectví archiv a snad i depozit místního muzea, a lze tak navázat na tradice přerušené světovými válkami. Ve Vídni se Střelecký sbor *Deutschesmeister*

účastní všech oslav památných výročí města, v Salzburku byl založen Dragounský pluk č. 3, který má své eskadrony ve Vídni, Salzburku a v Kolíně v ČR.

Podíváme-li se do vzdálenější minulosti, své místo v řadách ČSVH našla i skupina Moravští střelci z Ostravy, která zdařile předvádí typy žoldnéřů z poloviny 15. století a doplňuje tak mnohá vystoupení termínů ukázkami střelby z palných zbraní. Protože členy ČSVH jsou především sběratelé militarií, předložilo Prezidium ČSVH svůj návrh nového zbrojního zákona. V současné době byla v Praze ustavena skupina expertů v oblasti zbraní, v níž je i zástupce ČSVH, která připravuje návrh nového zbrojního zákona k projednání na FMV. Naše společnost požaduje:

- zajistit možnost vydávání hromadných zbrojních průkazů (na vojenské zbraně), jako tomu bylo u SVAZARMU – nyní pro pobočky ČSVH;
- uzákonit držení zbraní pro sběratelé (bez znehodnocení) na zbrojní listy, tzn. pouze zbraně držet, střelci na střelnicích, ale ne nosit;
- stanovit rok 1895–1900 (dle typu zbraně) jako mezník pro rozdělení zbraní na historické a na ty, které vyžadují povolení;
- umožnit amnestii při dobrovolném odevzdání zbraně držené bez povolení, a je-li držitel bezúhonný, vystavit mu zbrojní list;
- přehodnocení předpisů o znehodnocování zbraní.

Co říci závěrem? Časopis *Militaria*, který dnes poprvé držíte v ruce, je také časopisem ČSVH. V každém čísle se budete setkávat se zprávami z akcí, s informacemi z jednotlivých poboček i ze zasedání „Prezidia“. Budeme rádi, když Vás tento článek přimutí se zamyslet – jestli fandové vojenské historie – jak svou zálibu rozvinout, poznat nové přátele, přispět k tomu, aby ČSVH získala své místo ve společnosti a vyjádřit se k zásadním otázkám, které ČSVH pro sběratelé zbraní chce prosadit.

Členové ostravského KVH v uniformách rakouských granátníků při jubileu 200letého výročí úmrtí generála Laudona. Foto Muzeum Jelen.
Members of Ostrava's Military History Club in Austrian grenadiers uniforms during 200 Anniversary of general Laudon's decease

Adresa sekretariátu:

ČSVH – Box 311, 701 00 Ostrava 1

Zájemci o členství nechtě napíši na sekretariát, obdrželi přihlášku a adresu nejbližší pobočky ČSVH. Není-li pobočka v místě, sekretariát zpracuje návrh na založení nové pobočky, bude-li v příslušném městě (okresu) minimálně 5 zájemců.

Poplatky činí 50 Kčs/rok/osobu (totiž za celý klub ročně) – tzn. 50 Kčs/člena a celkové 50 Kčs za klub. Chce-li uniformovaná jednotka přihlášená do ČSVH vstoupit do Evropské unie, jsou náklady do pokladny Unie tyto:

pětiletá jednotka 150 Kčs/rok desítiletá jednotka 78 Kčs/rok nad dvacet osob 50 Kčs/rok

THE CZECHOSLOVAK SOCIETY FOR MILITARY HISTORY

The Society came into being in 1990 as an organization unifying collectors of weapons, amateur and professional historians and the newly forming uniformed units which intend to continue the tradition of shooting civic corps and the traditional regiments of the former Central European armies. The Czechoslovak Society for Military History is the member of the Union of the European Uniformed Citizen- and Rifle-Corps and it takes an active part in the cultural activities in Czechoslovakia. The article offers the basic information about individual activities of the Society in 1990

1991. II. PRÓBASZÁM • ÁRA: 119,- Ft

Militaria Modell

Magazin

Modellezőknek és fegyverbarátoknak

Gólikus páncélok

Amerikai tengerészgyalogos
Grenadán

A Monarchia
tábori postaszolgálat

A szuronyok történetéből

Az 1853 M. utáskard

Bugyonovka

Dörzskerekes
ékszerpisztoly

Páncélos
jelzések

1869 M.
csapatzászló

1928 M. Pavesi vontató

WITH ENGLISH
SUMMARY

AVEC RÉSUMÉ
FRANÇAIS

MIT DEUTSCHER
ZUSAMMENFASSUNG

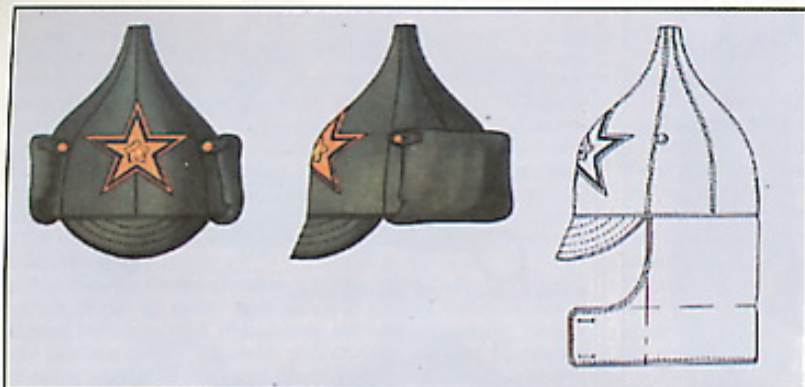
Következő próbaszámunk
1991. DECEMBER 1-jén
kerül az újságárushoz

Viselet

„A BUGYONOVKA”

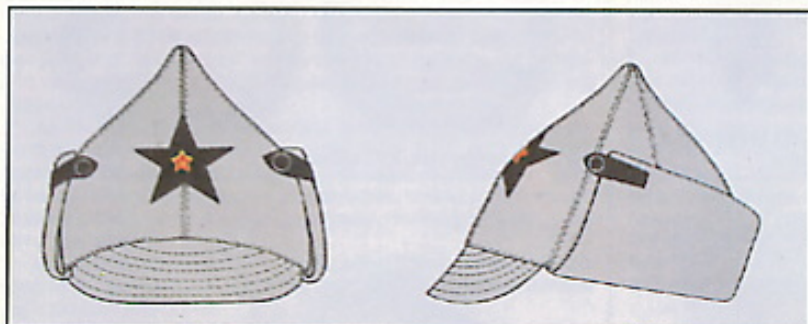
A polgárháborús Oroszországban Bugonnyij legendás lovashadoszlályában lükt fel ez a különleges sapkafajta, amelyet korábban egyszerűen „bogaliránknak”, később a hadoszlályparancsnok neve után „bugyonovkának” neveztek el. Kúpos formája a középkori keleli sisakokat idézi.

1919 januárjában, mint téli sapkát a Vörös Hadsereg valamennyi fegyveremre számára rendszeresítette a Forradalmi Katonai Tanács. Színe sárgászöld volt, homlokrészt az adott fegyverem színének megfelelő színű ótágú csillag díszítette. (Gyalogság: málnavörös, lovasság: kék, tüzérség: narancssárga, műszaki csapatok: fekete, repülő-hajózó csapatok: égszínkék, határvédelem: zöld.) A csillag átmérője 88 milliméter volt, peremétől 3 milliméterre fekete kontúrsík húzódtott.

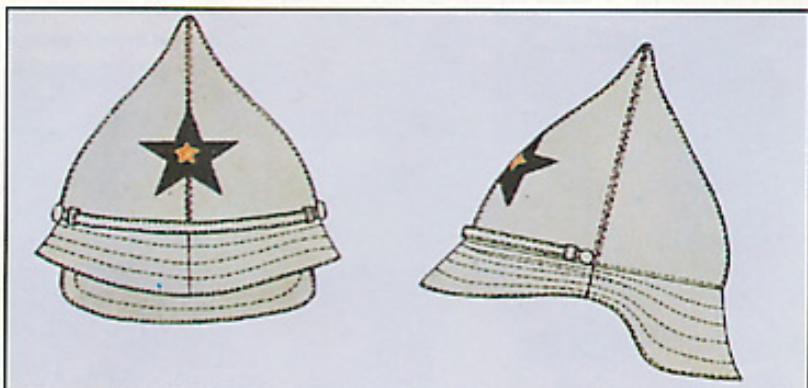
Téli (1919–1922)

Ettől az évtől kezdve nagyobb lett a sapkán a csillag (9,5 milliméter átmérőjű), középe pedig sárgarézbe díszített, vörös zománcozású sarló-kalapács csillagjelvény került.

Téli (1922–1927)

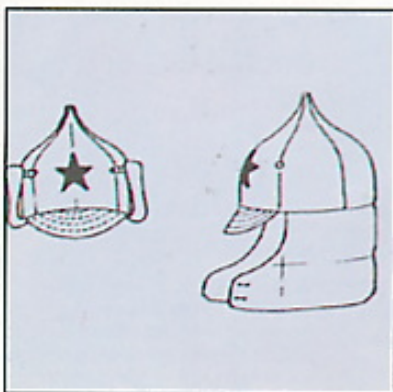
1922-ben vezették be a világosszürke nyári változatát, amely abban különbözött a télitől, hogy nem volt felhajtható fülvédője. A sapka hátsó részére saját anyagából készült tarkóvédőt varrtak. Csak 1924-ig viselték.

Nyári (1922–1924)

1927-ben a lovasságnál és a lovastüzérségnél megszüntették a bugyonovka viselését, az egyéb szárazföldi csapatok és a légierő számára pedig új formát ltrtek elő. A kúp alakú fejrészt hat szeletből varrták össze. A csillag átmérője 80 milliméter lett, a sapka színe pedig sötétszürke. Hivatalosan 1940-ben szüntették meg a viselését, de még a II. világháborúban is használták.

Sógvári György

Téli (1927–1940)

1991. I. PRÓBASZÁM • ÁRA: 119,- Ft

Militaria Modell

Magazin

MODELLEZŐKNEK
ÉS FEGYVERBARÁTOKNAK

Hunyadi Mátyás
halotti pajza

A Vitézi Rend
avató kardja

1848-49-es
vadász

Combat kiképzés

Izraeli ejtőemőős
hadnagy

Német ejtőemőős
vadász

Páncélos jelvények
és jelzések

Következő próbaszámunk
1991. AUGUSZTUS 15-ÉN
kerül az újságárusokhoz

CORVIN MÁTYÁS HALOTTI PAJZSA

1990. november 30-án 20 órakor, a Ferihegy I. betonján – köszönhetően a sok ezer kilométert repült pilóta szakmai hozzáértésének és nagy rutinjának – simán, az utasok nagy megkönnyebbülésére, szinte észrevétlenül landolt a Magyar Honvédség AN-24-es szállítógépe. Fedélzetén a szó legszorosabb értelmében felbecsülhetetlen értékű „rakomány”: a gép ugyanis a világhírű győri balett tancosait, s Mátyás király (1458–1490) halotti (temetési) pajzsát, hazánk határain túlra került nemzeti ereklyénk közül az egyik legbecsebbet hozta haza Franciaországból, Strassburgból.

A pajzs egyébként – s talán ez egy kicsit furcsán hangzik a műtárgyak tulajdonjogával kapcsolatos problémákban járattalan olvasó füleknél –, a francia nemzet birtokában van, s a világ egyik legnagyobb, leggazdagabb és legteljesebb gyűjteményével rendelkező múzeumában, a párizsi Musée de l'Armée-ben (Hadtörténelmi Múzeum) őrzik. Az itt található páratlan és felbecsülhetetlen értékű műkincsek mellett más egyéb is nevezetessé teszi az intézményt. Ezek közül az egyik az, hogy a Hôtel des Invalides-ben, az Invalidusok Palotájában kapott helyet, s az sem mellékes, hogy közvetlen szomszédságában annak a kápolnának, amely Napóleon császár (1804–1814 és 1815 március és június) végső nyughelyéül szolgál. Emelést érdemel az is, hogy a vele rokon intézmények sorában azok közé tartozik, amelyek a legnagyobb műltra tekintenek vissza.

Alapításának, pontosabban elődje a Musée d'Artillerie (Tüzér Múzeum) életrehívásának esztendője 1684 – Louis le Grand, azaz XIV. Lajos (1643–1715) regnálásának idejére esik. Aki a neki tulajdonított szavakat „L'état c'est moi” (Az állam én vagyok!) állítólag ki nem mondta ugyan, de ami ennél fontosabb, ebben az értelemben uralkodott, egyszóval elődeiől eltérően az ügyeket és főleg a döntéseket nem bízta egyik-másik nagyhatalmú miniszterére sem, s minden fontos dologban ő mondta ki a végső szót. Ha hinni lehet a korszakot részleteiben is jól ismerő historikusoknak, ez történt a Musée de l'Armée

Corvin Mátyás halotti pajzsa. A pajzs anyaga könnyű és tömör hárfa. Az alapot bővel vonták be. Az így kapott felületre vitték rá a glipszből és enyvből álló, szilárd, cementszerű bevonatot. A díszítések kialakítása után aranyozták és festették.

A pajzs hátoldala. A képen jól látható csatamaszerű bemélyedés arra szolgál, hogy a lovaskatona alkarkja kényelmesen álljon.

(Hadtörténelmi Múzeum) elődje a Musée d'Artillerie (Tüzér Múzeum) esetében is. Személyesen a király adott engedélyt a kezdeményezőnek d'Humières harccognak, aki mellesleg marsall és ebből minőségében a tűzérsg nagymestere volt, hogy a Bastille, a régi Párizst védő körfalak St. Antoine kapujánál épült erődítmény fegyvertárának termében elhelyezhesse az akkor épült ágyúk mintáit, hogy a fiatal tűzértisztek szakmai felkészültségüket elmélyítendő, azokat tanulmányozhassák.

Az elmúlt évszázadok során a tűzérsg eszközei fegyvertára, majd később a francia és az egyetemes hadtörténelem tárgyi emlékeit gyűjtő múzeum számos viszontagságon ment keresztül.

A nagy francia forradalom kezdetén, a Bastille ostromakor 1789. július 14-én az „ancien reglme”, a régi rend jelképévé vált erődítménnyel együtt majdnem egészen elpusztult a már nagyon gazdag gyűjtemény is. A júliusi forradalom napján (1830. július 28.) a régi – még használható – fegyvereket kihordták a múzeum épületéből, amelyeknek a későbbiek során csak egy része került vissza. Megvisselte az 1870–71-es francia–porosz háború, s nem kímélte a XX. század két nagy világháborúja sem.

Szerencsénkre a temetési pajzs azok közé a műtárgyak közé tartozott, amely átvészelte a megpróbáltatásokat. Köszönhetően elsősorban is azoknak a múzeumi alkalmazottaknak, akik az emberpróbáló nehéz időkben is féltve őrték a gyűjteményt.

Innen, a párizsi Invalidusok Palotájából indult vissza Magyarországra Mátyás temetési pajzsa. A hazatérés ideiglenes, időtartama rendkívül szűkre szabott; apropóját kiemeltedő nemzeti uralkodónk halálának 500. évfordulója adta. A Párizs–Strassburg közötti utat stílszerűen a francia hadsereg páncélozott szállító járművén tette meg, s a strassburgi repülőtéren a francia hadsereg és a magyar honvédség képviselőinek jelenlétében helyezték el az AN-24-es gép fedélzetén.

Tekintettel arra, hogy a Musée de l'Armée gyűjte-

LIBRA KFT. Képeslap program

1 SZTÁR-SOR
Típus: 12-féle
Ára: 4,80 Ft + ÁFA

2 NÉVNAPI ÜDVÖZLŐ
Típus: 3-féle
Ára: 4,80 Ft + ÁFA

3 MILITARIA POSTER
Méret: 44x64 cm
Ára: 36,- Ft + ÁFA

4 KARÁCSONYI SOR
Típus: 12-féle
Ára: 4,80 + ÁFA

5 BUDAPESTI SOR • Típus: 35-féle • Ára: 4,80 Ft + ÁFA

6 MODELLFIGURA SOR • Típus: 12-féle • Ára: 4,80 Ft + ÁFA

7 TERMÉSZETI SOR • Típus: 2-féle • Ára: 4,80 + ÁFA

8 TRÉFÁS LOVAG SOR • Típus: 12-féle • Ára: 2,40 + ÁFA